

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ СЛОВЕСНОСТІ

Освіта XXI століття мусить готувати молодих творчих лідерів, здатних оцінити минуле і творити краще майбутнє. Для цього недостатньо орієнтуватися на передачу та засвоєння досвіду, накопиченого людством, а необхідно навчити студента мислити.

Сприятливість до нового, інноваційне мислення формується в людині в ранньому віці. Воно залежить від творчої атмосфери в сім'ї, навчальному закладі, від викладачів, які працюють зі студентом. Одним із кроків підвищення ефективності занять словесності є впровадження разом із традиційними методами навчання інтерактивних технологій навчання.

Інтерактивним є метод, у якому той, хто навчається, є учасником, який щось здійснює, говорить, управляє, моделює, пише, малює тощо, тобто не виступає слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається, власноруч створюючи це.

Використання інтерактивних методів навчання робить заняття цікавим, а головне, студенти запам'ятовують і розуміють матеріал значно краще, бо самі крок за кроком знаходять відповіді на різноманітні запитання. Під час проведення занять з української мови, літератури та методики навчання рідної мови в початкових класах мною були використані такі інтерактивні вправи.

Інтерактивна вправа «Очікування результатів».

Починаючи заняття, я не просто кажу студентам «Доброго дня!», а налаштовую їх на позитивну роботу.

- Ви розумні.
- Ви кмітливі.
- Ви завзяті.
- Ви сповнені сил та енергії.
- Посміхніться один одному, тому що усмішка притягує вдачу.
- Я впевнена, що заняття наше буде цікавим.
- А чого ви чекаєте від нашого заняття?

Інтерактивна вправа «Мозковий штурм»

Бліц-перевірка теоретичного матеріалу.

Робота в мікрогрупах(2 групи - одна відповідає на теоретичні питання, інша підтверджує прикладами).

- Яке просте речення називається ускладненим?
- Наведіть приклад речення.
- Що таке однорідні члени речення?
- Наведіть приклад речення, ускладненого однорідними членами речення.
- Що таке звертання?
- Наведіть приклад речення, ускладненого звертанням.
- Що таке вставні слова?

- Наведіть приклад речення, ускладненого вставними словами.
- Що таке відокремлення?
- Наведіть приклад речення, ускладненого відокремленим означенням, обставиною, додатком, прикладкою.

Інтерактивна вправа «Активне слухання» (робота в парах).

(взаємоперевірка теоретичного матеріалу)

Працює слухач і оповідач. Слухач сідає навпроти оповідача, з доброзичливим обличчям ставить питання з теми «Іменник». Заборонено давати оцінку та поради тому, хто говорить, переривати його, висловлювати власну думку, змінювати тему розмови.

- Що було легше: розповідати чи слухати?
- Як ви почувалися?
- Які думки виникали у вас?
- Навіщо ми це робили?
- Творча самостійна робота в парах.
- Розпочинаючи роботу в парах, давайте пригадаємо правила щодо парної роботи.
- Ми поважаємо один одного.
- Ми ніколи не сміємося з чужих помилок.
- Ми ділимося думками.
- Ми завжди допомагаємо один одному.
- Ми слухаємо один одного.
- Ми свою частину роботи намагаємося виконати якнайкраще.

Отже, об'єднуємося в пари і утворюємо від вищезгаданих якісних прислівників вищий і найвищий ступені порівняння.

- Легко – легше, більш легко, найлегше, якнайлегше, трохи легше.
- Високо – вище, більш високо, найвище, щонайвище, трохи вище.
- Важко – важче, більш важко, найважче, щонайважче, трохи важче.
- Низько – нижче, більш низько, найнижче, щонайнижче, трохи нижче.
- Як же творяться прислівники вищого ступеня?
- Як же творяться прислівники найвищого ступеня?
- Які зміни відбуваються при ступенюванні?

Інтерактивна гра «Мікрофон»

(назви найефективніший прийом пояснення слів)

- Ви всі прочитали оповідання Є. Гуцала «Перебите крило». Перед Вами лежать читанки третього класу. Пробіжіть очима І ч. оповідання і з'ясуйте, які ж слова будуть дітям незрозумілі. Якими ж прийомами Ви будете їх пояснювати?

- Я, як досвідчений вчитель, почну першою.

Боцюн (чорногуз, лелека) – підбір синонімів, показ малюнка.

Бовваніли (виднелись) – підбір російського синоніма.

- Тепер передаю мікрофон у Ваші руки, продовжуйте.

Інтерактивна вправа «Акваріум».

Перед початком проведення гри «Акваріум» обирається тема для обговорення: «Проблема свободи і смерті в трагічному конфлікті людської особистості із сталінсько-репресивною системою» (Роман І. Багряного «Тигролови»). Після цього визначається група

осіб (5—7 чоловік), які найбільше цікавляться цією проблемою або мають більше знань з даної теми, ніж інші.

Стільці в аудиторії розміщуються так, щоб ця група з 5-7 осіб знаходилась у центрі, а інші навколо. За столом у центрі сідають учасники групи — «риби», їхнє завдання — по колу висловити свою думку із запропонованої проблеми.

Студенти, які напередодні отримали завдання, висловлюють свої думки, звертаються до сюжетної канви твору, наводять факти з історії, використовують цитати з роману. Студенти розпочинають обговорення, цитуючи початок роману, де змальований поїзд, що мчить на Далекий Схід: «... Вирячивши вогненні очі, дихаючи полум'ям і димом, потрясаючи ревом пустелі і нетра і вогненным хвостом замітаючи слід, летів дракон».

Ця страшна картина поїзда-дракона, «ешелона смерті», символізує сталінську тоталітарну систему. Студенти згадують ознаки тоталітаризму. Далі розповідають про головного героя роману «Тигролови» Григорія Многогрішного, який, незважаючи на пильнування Медвина, втікає від вготованого йому пекла. Вони зазначають, що людина, не приручена тоталітарною системою, може і повинна кинути виклик цій системі і вистояти. Усі присутні уважно слухають розмову в «акваріумі», записують незрозуміле, обдумують питання для того, щоб пізніше висловити свою думку.

Після того, як час, відведений для дискусії, вичерпано, група повертається на свої місця, а викладач ставить запитання до студентів:

- Чи погоджуєтесь ви з думкою групи?
- Який з аргументів вважаєте найбільш переконливим?

Сподіваюсь, що запропоновані і апробовані у практичній діяльності вправи, завдання, стануть у пригоді іншим викладачам-філологам, сприятимуть співпраці викладача та студента, яка розвиватиме потенційні можливості кожної особистості.

Бібліографічні посилання

1. Пометун О. І., Пироженко Л. В. – Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Наук.-метод. посібник. – К.: А. С. К., 2006.
2. Семчук Д. О. Творчо-дослідницькі та інтерактивні технології навчання на уроках української словесності. Метод. посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007.
3. Адамова А. М. Інтерактивні форми роботи на уроках української мови та літератури. // Вивчаємо українську мову та літературу: Основа, 2007, С.33.